Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

16 päivänä tammikuuta 2014*

Ennakkoratkaisupyyntö — Direktiivi 2004/38/EY — Unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeus liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella — Kolmannen valtion kansalaisen, joka on sellaisen henkilön suoraan alenevassa polvessa oleva jälkeläinen, jolla on oleskeluoikeus jäsenvaltiossa, oleskeluoikeus kyseisessä jäsenvaltiossa — Unionin kansalaisesta riippuvaisen henkilön käsite

Asiassa C-423/12,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Kammarrätten i Stockholm – Migrationsöverdomstolen (Ruotsi) on esittänyt 12.9.2012 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 17.9.2012, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Flora May Reyes

vastaan

Migrationsverket,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja L. Bay Larsen, unionin tuomioistuimen varapresidentti K. Lenaerts, joka hoitaa neljännessä jaostossa toimivan tuomarin tehtäviä, sekä tuomarit M. Safjan, J. Malenovský ja A. Prechal (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: P. Mengozzi,

kirjaaja: hallintovirkamies V. Tourrès,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 4.9.2013 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Flora May Reyes, edustajinaan advokat S. Hansson ja T. Fraenkel,

— Ruotsin hallitus, asiamiehinään A. Falk ja H. Karlsson,

— Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek ja J. Vláčil,

— Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. Bulterman ja C. Wissels,

— Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään J. Beeko, avustajanaan barrister G. Facenna,

* Oikeudenkäyntikieli: ruotsi.

— Euroopan komissio, asiamiehinään C. Tufvesson ja M. Wilderspin,

kuultuaan julkisasiamiehen 6.11.2013 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY (EUVL L 158, s. 77 sekä oikaisut EUVL 2004, L 229, s. 35 ja EUVL 2005, L 197, s. 34) 2 artiklan 2 alakohdan c alakohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat Filippiinien kansalainen Flora May Reyes ja Migrationsverket (maahanmuuttovirasto) ja jossa on kyse hylkäävästä päätöksestä, joka on tehty ensin mainitun hakemuksesta saada oleskelulupa Ruotsissa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Direktiivin 2004/38 viidennessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Jotta kaikki unionin kansalaiset voivat käyttää oikeutta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella vapauden ja ihmisarvon osalta objektiivisten edellytysten mukaisesti, tämä oikeus olisi myönnettävä myös heidän perheenjäsenilleen näiden kansalaisuudesta riippumatta. – –”

4 Saman direktiivin 28 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Jäsenvaltioilla olisi oltava mahdollisuus toteuttaa tarpeellisia toimenpiteitä suojautuakseen oikeuksien väärinkäytön ja petosten – – varalta – –”

5 Kyseisen direktiivin 2 artiklassa, jonka otsikko on ”Määritelmät”, säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

1) ’unionin kansalaisella’ henkilöä, jolla on jonkin jäsenvaltion kansalaisuus;

2) ’perheenjäsenellä’:

– –

c) unionin kansalaisen alle 21-vuotiaita tai hänestä riippuvaisia jälkeläisiä suoraan etenevässä polvessa samoin kuin unionin kansalaisen aviopuolison tai – – kumppanin vastaavanlaisia jälkeläisiä;

– –”

6 Saman direktiivin 7 artiklassa, jonka otsikko on ”Oikeus oleskella yli kolme kuukautta”, säädetään seuraavaa:

”1. Unionin kansalaisilla on oikeus oleskella toisen jäsenvaltion alueella yli kolmen kuukauden ajan

– –

b) jos heillä on itseään ja perheenjäseniään varten riittävät varat niin, että he eivät oleskelunsa aikana muodostu rasitteeksi vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle, ja kattava sairausvakuutusturva vastaanottavassa jäsenvaltiossa – –

– –

2. Edellä 1 kohdassa säädetty oleskeluoikeus koskee myös perheenjäseniä, jotka eivät ole minkään jäsenvaltion kansalaisia ja jotka tulevat unionin kansalaisen mukana vastaanottavaan jäsenvaltioon tai seuraavat häntä sinne myöhemmin, edellyttäen, että kyseinen unionin kansalainen täyttää 1 kohdan [b alakohdassa] tarkoitetut edellytykset.

– –”

7 Direktiivin 2004/38 23 artiklassa, jonka otsikko on ”Liitännäiset oikeudet”, säädetään seuraavaa:

”Unionin kansalaisen perheenjäsenillä, joilla on oleskeluoikeus tai oikeus oleskella pysyvästi jäsenvaltiossa, on kansalaisuudestaan riippumatta oikeus toimia siellä työntekijöinä tai itsenäisinä ammatinharjoittajina.”

Ruotsin oikeus

8 Direktiivi 2004/38 on saatettu osaksi Ruotsin lainsäädäntöä ulkomaalaislakiin (2005:716) (Utlänningslagen (2005:716)) ja ulkomaalaisasetukseen 2006:97 (Utlänningsförordningen (2006:97)) tehdyillä muutoksilla, jotka tulivat voimaan 30.4.2006. Nämä säännökset ovat direktiivin säännösten kanssa olennaisilta osin täysin yhtäpitävät.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

9 Reyes on vuonna 1987 syntynyt Filippiinien kansalainen, joka jätettiin hänen äidinäitinsä hoiviin yhdessä kahden sisarensa kanssa hänen ollessa kolmevuotias, hänen äitinsä muuttaessa töihin Saksaan elättääkseen Filippiineille jääneen perheensä. Reyesin äiti on saanut Saksan kansalaisuuden.

10 Edellä mainittu isoäiti huolehti Reyesistä koko hänen lapsuutensa ja teini-ikänsä ajan. Ennen saapumistaan Ruotsiin Reyes asui neljä vuotta Manilassa (Filippiinit) sittemmin kuolleen vanhimman sisarensa kanssa. Reyes opiskeli 17–23 ikävuotensa aikana kaksi vuotta High Schoolissa ja neljä vuotta Collegessa. Suoritettuaan koulutuksen, johon sisältyi työharjoittelujaksoja, hän sai apuhoitajan pätevyyden. Tutkintonsa jälkeen Reyes auttoi sisartaan hoitamalla tämän lapsia. Reyesin äiti on säilyttänyt läheisen yhteyden Filippiineillä olevaan perheeseensä lähettämällä heille kuukausittain rahaa heidän elatustaan ja opintojaan varten ja vierailemalla heidän luonaan joka vuosi. Reyes ei ole koskaan työskennellyt, eikä hän ole hakenut sosiaaliavustusta Filippiinien viranomaisilta.

11 Joulukuussa 2009 Reyesin äiti muutti Ruotsiin asuakseen siellä yhdessä mainitussa jäsenvaltiossa asuneen Norjan kansalaisen kanssa. Hän avioitui kyseisen Norjan kansalaisen kanssa kesällä 2011. Viimeksi mainittu, joka saa eläketuloja, on vuodesta 2009 lähtien lähettänyt säännöllisesti rahaa Reyesille ja muille vaimonsa Filippiineillä asuville perheenjäsenille. Reyesin äiti ei ole Ruotsiin saapumisensa jälkeen työskennellyt, vaan hän elää miehensä eläkkeen turvin.

12 Reyes saapui Schengen-alueelle 13.3.2011. Hän haki oleskelulupaa Ruotsissa 29.3.2011 äitinsä ja tämän norjalaisen puolison perheenjäsenenä ilmoittaen olevansa heistä riippuvainen.

13 Migrationsverket hylkäsi tämän hakemuksen 11.5.2011, koska se katsoi, ettei Reyes ollut esittänyt näyttöä siitä, että rahoilla, joita hänen äitinsä ja tämän puoliso olivat kiistatta hänelle siirtäneet, oli katettu hänen välttämättömät elin- ja asumiskustannuksensa sekä mahdollisuus sairaanhoitoon Filippiineillä. Hänen ei myöskään katsottu esittäneen selvitystä siitä, mitä hänen kotimaansa sosiaalivakuutus- ja sosiaaliturvajärjestelmä olisi voinut tarjota hänen tilanteessaan olevalle henkilölle. Hänen katsottiin sitä vastoin osoittaneen, että hänellä oli koulutus kotimaastaan ja että hän oli suorittanut siellä harjoittelujaksoja. Pääasian valittajan katsottiin lisäksi olleen lapsuutensa ja teini-ikänsä ajan taloudellisesti riippuvainen isoäidistään. Migrationsverket totesi tämän johdosta, ettei Reyes ollut osoittanut olevansa taloudellisesti riippuvainen Ruotsissa asuvista perheenjäsenistään.

14 Reyes valitti Migrationsverketin hylkäävästä päätöksestä Förvaltningsrätten i Göteborg – Migrationsdomstoleniin (Göteborgin hallinto-oikeus – maahanmuuttoasioiden ensimmäinen oikeusaste), joka hylkäsi valituksen. Se myönsi, että pääasian valittajan äiti ja isäpuoli olivat eittämättä huolehtineet hänen välttämättömistä tarpeistaan. Reyesin sosiaalista tilannetta ei kuitenkaan pidetty sellaisena, ettei hän olisi kyennyt huolehtimaan välttämättömistä tarpeistaan kotimaassaan ilman äitinsä ja isäpuolensa taloudellista apua. Kyseinen tuomioistuin katsoi, että Reyes oli nuori, että hän oli opiskellut ja asunut Manilassa, että hänellä oli ylemmän asteen tutkinto ja että hänen perheenjäseniään asui Filippiineillä. Pelkästään se seikka, että hänen äitinsä ja isäpuolensa olivat ryhtyneet elättämään häntä, ei edellä mainitun tuomioistuimen mukaan riittänyt osoittamaan sellaista riippuvaisuussuhdetta, jonka perusteella kyseiselle henkilölle voitaisiin myöntää oleskelulupa Ruotsissa.

15 Reyes valitti Förvaltningsrätten i Göteborg – Migrationsdomstolenin tuomiosta Kammarrätten i Stockholm – Migrationsöverdomstoleniin (Tukholman hallintoasioita käsittelevä ylemmän asteen tuomioistuin – maahanmuuttoasioiden korkein oikeusaste). Hän väittää, että opinnoistaan huolimatta hän ei ole löytänyt töitä Filippiineiltä, jossa vallitsee suuri työttömyys. Hänen mukaansa hänen äitinsä ja isäpuolensa eivät siirtäisi näin suuria summia näin säännöllisesti, ellei tämä olisi välttämätöntä perheen selviytymiselle kotimaassaan.

16 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että pääasian asianosaiset ovat eri mieltä siitä, kuinka direktiivin 2004/38 2 artiklan 2 alakohdan c alakohdassa olevaa edellytystä ”riippuvainen” on tulkittava. Mainittu tuomioistuin viittaa asiassa 316/85, Lebon, 18.6.1987 annettuun tuomioon (Kok., s. 2811) ja asiassa C-1/05, Jia, 9.1.2007 annettuun tuomioon (Kok., s. I-1) ja pohtii, voidaanko silloin, kun arvioidaan henkilön kykyä kattaa välttämättömät tarpeensa, ottaa huomioon mahdollisuus siihen, että mainittu henkilö kykenee täyttämään nämä tarpeet tekemällä palkkatyötä.

17 Samainen tuomioistuin pohtii myös sitä, mitä merkitystä edellä mainitussa direktiivissä tarkoitetun käsitteen unionin kansalaisesta ”riippuvainen perheenjäsen” määrittelyn kannalta voi olla Reyesin aikomuksella työskennellä vastaanottavassa jäsenvaltiossa. Sen mukaan työskentely johtaisi vedottuun syyhyn perustuvan oleskeluoikeuden häviämiseen, koska palkkatulojen saaminen merkitsee riippuvuussuhteen lakkaamista.

18 Tässä tilanteessa Kammarrätten i Stockholm – Migrationsöverdomstolen päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Voidaanko direktiivin 2004/38 2 artiklan 2 alakohdan c alakohtaa tulkita siten, että jäsenvaltio voi tietyissä olosuhteissa vaatia, että 21-vuotias tai tätä vanhempi unionin kansalaisen suoraan etenevässä polvessa oleva jälkeläinen – jotta häntä voitaisiin pitää riippuvaisena ja siten direktiivin 2004/38 2 artiklan 2 alakohdan c alakohdassa tarkoitettuna perheenjäsenenä – on yrittänyt siinä onnistumatta saada työtä, saada apua toimeentuloaan varten maan, josta hän on lähtöisin, viranomaisilta ja/tai muin keinoin huolehtia itse elatuksestaan?

2) Mikä merkitys direktiivin 2004/38 2 artiklan 2 alakohdan c alakohdassa olevan riippuvuutta koskevan vaatimuksen tulkinnassa on sillä, että perheenjäsenellä katsotaan – hänen henkilöönsä liittyvien seikkojen, kuten iän, koulutuksen ja terveydentilan johdosta – olevan hyvät edellytykset saada työtä ja että hän aikoo lisäksi työskennellä kyseisessä jäsenvaltiossa, mikä tarkoittaisi, että edellytykset tällaisen perheenjäsenen pitämiselle mainitussa säännöksessä tarkoitetulla tavalla riippuvaisena eivät enää täyty?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

19 Ensimmäisellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin pyrkii selvittämään, onko direktiivin 2004/38 2 artiklan 2 alakohdan c alakohtaa tulkittava siten, että jäsenvaltio voi pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa vaatia, että 21-vuotias tai tätä vanhempi unionin kansalaisen suoraan etenevässä polvessa oleva jälkeläinen – jotta häntä voitaisiin pitää riippuvaisena ja siten mainitussa säännöksessä tarkoitettuna perheenjäsenenä – osoittaa yrittäneensä siinä onnistumatta saada työtä, saada apua toimeentuloaan varten maan, josta hän on lähtöisin, viranomaisilta ja/tai kaikin muin keinoin huolehtia itse elatuksestaan.

20 Tämän suhteen on todettava, että jotta unionin kansalaisen suoraan etenevässä polvessa olevaa 21-vuotiasta tai tätä vanhempaa jälkeläistä voitaisiin pitää direktiivin 2004/38 2 artiklan 2 alakohdan c alakohdassa tarkoitetulla tavalla kyseisestä kansalaisesta ”riippuvaisena”, tilanteessa on osoitettava olevan kyse todellisesta riippuvuudesta (ks. vastaavasti em. asia Jia, tuomion 42 kohta).

21 Tämä riippuvuus on seurausta sellaisesta tosiasiallisesta tilanteesta, jolle on ominaista se, että unionin kansalainen, joka on käyttänyt oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, tai tämän aviopuoliso vastaa perheenjäsenen aineellisesta tukemisesta (ks. vastaavasti em. asia Jia, tuomion 35 kohta).

22 Jotta voidaan määrittää, onko tällaista riippuvuutta olemassa, vastaanottavan jäsenvaltion on arvioitava, kykeneekö unionin kansalaisen suoraan etenevässä polvessa oleva 21-vuotias tai tätä vanhempi jälkeläinen huolehtimaan välttämättömistä tarpeistaan, kun otetaan huomioon hänen taloudelliset ja sosiaaliset olonsa. Tarve aineelliseen tukeen on oltava olemassa siinä valtiossa, josta kyseinen jälkeläinen on lähtöisin tai josta hän tulee, sillä hetkellä, jolloin hän pyytää päästä asumaan yhdessä unionin kansalaisen kanssa (ks. vastaavasti em. asia Jia, tuomion 37 kohta)

23 Tällaisen riippuvuuden ja täten tukeen turvautumisen syitä ei sitä vastoin ole tarpeen määrittää. Tätä tulkintaa edellyttää erityisesti periaate, jonka mukaan unionin kansalaisten vapaata liikkuvuutta, joka on osa unionin perustaa, koskevia määräyksiä ja säännöksiä – kuten direktiiviä 2004/38 – on tulkittava laajasti (ks. vastaavasti em. asia Jia, tuomion 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

24 Sillä seikalla, että unionin kansalainen siirtää pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa tällaiselle jälkeläiselle säännöllisesti ja huomattavan pitkän ajanjakson ajan rahaa, joka on viimeksi mainitulle tarpeen hänen välttämättömien tarpeidensa täyttämiseksi maassa, josta hän on lähtöisin, voidaan osoittaa, että mainitun jälkeläisen ja unionin kansalaisen välillä vallitse todellinen riippuvuussuhde.

25 Tällaisessa tilanteessa kyseiseltä jälkeläiseltä ei voida lisäksi vaatia, että hän osoittaa yrittäneensä siinä onnistumatta saada työtä, saada apua toimeentuloaan varten maan, josta hän on lähtöisin, viranomaisilta ja/tai kaikin muin keinoin huolehtia itse elatuksestaan.

26 Kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 60 kohdassa, vaatimuksella tällaisesta lisänäytöstä, jota ei käytännössä voida vaikeuksitta esittää, saatetaan tehdä kohtuuttoman vaikeaksi se, että kyseinen jälkeläinen voi saada oleskeluoikeuden vastaanottavasta jäsenvaltiosta, vaikka tämän tuomion 24 kohdassa kuvatut olosuhteet ovat jo omiaan osoittamaan todellisen riippuvuussuhteen olemassaolon. Tästä syystä tällä vaatimuksella saatetaan estää direktiivin 2004/38 2 artiklan 2 alakohdan c alakohdan ja 7 artiklan tehokas vaikutus.

27 Ei lisäksi ole poissuljettua, että tällaisella edellytyksellä pakotettaisiin kyseinen jälkeläinen ryhtymään monimutkaisempiin toimiin, kuten pyrkimään hankkimaan erinäisiä todistuksia, joilla osoitetaan, ettei hän ole löytänyt mitään töitä tai saanut mitään sosiaaliavustuksia, kuin vain hankkimaan sen valtion, josta henkilö on lähtöisin tai josta hän tulee, toimivaltaisen viranomaisen antama asiakirja, joka todistaa riippuvuussuhteesta. Unionin tuomioistuin on kuitenkin jo katsonut, ettei tällainen asiakirja voi olla oleskeluoikeuden myöntämisen edellytys (em. asia Jia, tuomion 42 kohta).

28 Ensimmäiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, että direktiivin 2004/38 2 artiklan 2 alakohdan c alakohtaa on tulkittava siten, ettei jäsenvaltio voi pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa vaatia, että 21-vuotias tai tätä vanhempi unionin kansalaisen suoraan etenevässä polvessa oleva jälkeläinen – jotta häntä voitaisiin pitää riippuvaisena ja siten mainitussa säännöksessä tarkoitettuna perheenjäsenenä – osoittaa yrittäneensä siinä onnistumatta saada työtä, saada apua toimeentuloaan varten maan, josta hän on lähtöisin, viranomaisilta ja/tai kaikin muin keinoin huolehtia itse elatuksestaan.

Toinen kysymys

29 Toisella kysymyksellään kansallinen tuomioistuin pyrkii selvittämään, onko direktiivin 2004/38 2 artiklan 2 alakohdan c alakohtaa tulkittava siten, että sillä, että perheenjäsenellä katsotaan – hänen henkilöönsä liittyvien seikkojen, kuten iän, koulutuksen ja terveydentilan johdosta – olevan hyvät edellytykset saada työtä ja että hän aikoo lisäksi työskennellä vastaanottavassa jäsenvaltiossa, on merkitystä tulkittaessa mainitussa säännöksessä tarkoitettua riippuvuutta koskevaa vaatimusta.

30 Tämän suhteen on todettava, että riippuvaisuuden on oltava olemassa maassa, josta asianomainen perheenjäsen tulee, ajankohtana, jolloin hän esittää hakemuksen siitä, että hän voisi seurata sitä unionin kansalaista, josta hän on riippuvainen (ks. vastaavasti em. asia Jia, tuomion 37 kohta ja asia C-83/11, Rahman ym., tuomio 5.9.2012, 33 kohta).

31 Kuten kaikki unionin tuomioistuimessa huomautuksia esittäneet osapuolet ovat todenneet, mahdollisuuksilla saada vastaanottavasta jäsenvaltiosta työtä, jonka ansiosta unionin kansalaisen yli 21-vuotias suoraan etenevässä polvessa oleva jälkeläinen ei mahdollisesti enää olisi tästä riippuvainen sen jälkeen, kun hän on saanut oleskeluoikeuden, ei voi olla vaikutusta siihen, kuinka direktiivin 2004/38 2 artiklan 2 alakohdan c alakohdassa tarkoitettua edellytystä riippuvaisuudesta tulkitaan.

32 Kuten Euroopan komissio on perustellusti todennut, päinvastaisella ratkaisulla lisäksi käytännössä kiellettäisiin mainittua jälkeläistä hakemasta töitä vastaanottavasta jäsenvaltiosta ja näin rikottaisiin puheena olevan direktiivin 23 artiklaa, jossa nimenomaisesti sallitaan kyseisen jälkeläisen, jos hänellä on oleskeluoikeus, ryhtyvän harjoittamaan ammattitoimintaa joko työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana (ks. analogisesti em. asia Lebon, tuomion 20 kohta).

33 Toiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, että direktiivin 2004/38 2 artiklan 2 alakohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että sillä, että perheenjäsenellä katsotaan – hänen henkilöönsä liittyvien seikkojen, kuten iän, koulutuksen ja terveydentilan johdosta – olevan hyvät edellytykset saada työtä ja että hän aikoo lisäksi työskennellä vastaanottavassa jäsenvaltiossa, ei ole merkitystä tulkittaessa mainitussa säännöksessä tarkoitettua riippuvuutta koskevaa vaatimusta.

Oikeudenkäyntikulut

34 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY 2 artiklan 2 alakohdan c alakohtaa on tulkittava siten, ettei jäsenvaltio voi pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa vaatia, että 21-vuotias tai tätä vanhempi unionin kansalaisen suoraan etenevässä polvessa oleva jälkeläinen – jotta häntä voitaisiin pitää riippuvaisena ja siten mainitussa säännöksessä tarkoitettuna perheenjäsenenä – osoittaa yrittäneensä siinä onnistumatta saada työtä, saada apua toimeentuloaan varten maan, josta hän on lähtöisin, viranomaisilta ja/tai kaikin muin keinoin huolehtia itse elatuksestaan.**

2) **Direktiivin 2004/38 2 artiklan 2 alakohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että sillä, että perheenjäsenellä katsotaan – hänen henkilöönsä liittyvien seikkojen, kuten iän, koulutuksen ja terveydentilan johdosta – olevan hyvät edellytykset saada työtä ja että hän aikoo lisäksi työskennellä vastaanottavassa jäsenvaltiossa, ei ole merkitystä tulkittaessa mainitussa säännöksessä tarkoitettua riippuvuutta koskevaa vaatimusta.**

Allekirjoitukset